

Kallimeelne pois.

Kriitlik laete
Kirjandus
Nr. 3.

1910.

"Mina olen valmis, oobersti herra!"

ENSV & Kirjandusmuuseum

1952:1666

RAAMATUKOGU

Kallimeelne pois.

Uks Inglise merewäe ooberst ehk ülem, jutustab ühest poisist väga haleda aga mehise loo, mida ma siin ka oma armsatele Cesti lastele tahan jutustada. Tema räägib nõnda:

Rui ma India maal sõjawäeteenistuses olin, siis oli väga kuri aeg, kus sagedaste peksmist, tapmist ja sagedaste mahalöömist ette tuli. Sel ajal oli minu väe seas üks väike pois, nimega Willi Holt, kes nende raskuste kohta, mis ta seal pidi kaasa tegema, väga õrna ja nõrga terwisega oli. Aga et Inglise soldatitel luba oli oma perega sõjawäe seas elada ja Willi seal sündinud oli, siis pidime teda seal pidama ja temaga ümberkäima nii, kudas meie wõisime. Tema isa oli tubli mees, et paremat olla ei wõinud, aga oli lahingus surma saanud ja tema ema oli ka kuue kuu eest ära jurnud. Tema

ema oli ühe õpetaja tütar, väga õrn ja jumalafartlik naesterahwas, kes ka oma poega oli jumalafartluses kaswatanud. Sellepärast oli Willi palju rõõmsamini palwekoosolekutele läinud kui teiste lastega mängima. Sellepärast oli teda ka juba wäikestelt pilgatud ja naerdud ja pärast kui ta soldatite seas kasarmus oli, sai ta nende kurjuse läbi palju kannatada.

Umbes sel ajal kui Willi Holt 14 aastat wana oli, läksime sõjawäega mõned penikoormad jadamast eemale laagrisse püssilaskmist harjutama.

Just sel ajal oli minu wäe seas väga hõel falk noori soldatisi. Ja enne kui 14 päewa laagris täis saiwad, oliwad mulle juba mitmed kurjad teud nende üle teatatud. Need oliwad raske ajad, sest ma pidin neile seletama, et ma sunnitud olen, lähema kuriteu juures, nendega waljuste ümberkäima, ja neid piitsutada lastma.

Ühel hommikul teatati mulle, et märgilauad olla mahakistud ja ära rifutud, nii et lastmise harjutust ei wõinud enam ette wõtta. See oli raske asi: sest järeleuurides langes kuritegu nende meeste peale, kellega Willi Holt ühes telgis oli. Kaks meest jelles telgis oliwad kõigepahemad sõjawäe seas. Terwe meeste falk wõeti kobe wangi ja toodi sõja kohtu ette, kus täieste selgeks sai, et üks ehk mitmed neist wangidest selle häbemata teu on teinud. Usjata palusin ma

neid, et nad süüdlase ülesse annaksivad. Wiimaks ütlesin ma:

„Meie oleme selle juures kindlad, et üks neist meestest, kes praegu meie ees siin seisavad, minewal ööl selle kuriteo on ära teinud.“ Siis pöörasin ennast wangide poole ja lijasin juurde: „Kui keegi teitest, kes teitest minewal ööl telgis nr. 4 magasite, ette astub ja karistust mehiseft kanda tahab, siis saavad teised wabaks; kui aga mitte, siis ei jäe minule muud nõu üle, kui teid kõiki karistada ja teile igauhele korda mööda kümme hoopu anda „üheljasabalise kasjiga.“

Umbes kaks minutit aega walitses surma waitjus, siis astus wangide keskelt wäike, kõhnetu Willi Holt wälja ja jäi minust kaks jammu eemale seisma. Tema nägu oli kahwatanud kui surmul, aga sealt paistis siiski mehine kindlus wälja. Tema rahulised hiilgawad silmad watasiwad täielt ja selgelt minu peale.

„Dobersti herra,“ ütles ta, „mina olen walmis jeda karistust enese peale wõtma ja palun oobersti herrat, jeda minu juures koha täita lasta.“

Minu kohmetasin nii ära, et ma esimesel filmapilgul rääkidagi ei saanud; siis pöörasin aga ennast wiha ja põlgusega teiste wangide poole ja ütlesin: „Teie seas on see mees, kes selle häbemata teo on teinud. Kas nüüd olete

nii arad, et teie seda õrna poisikest eneste eest lasete kannatada? Et tema ilma süüta on teate teie seda niisama heaste kui mina." Aga nemad seisivad kõif wait ja iheeneses ja üksigi ei lausunud sõna. — Siis pöörasin ma ennast poisikese poole, kelle kannatavad paluvad silmad minu poole olivad pööratud. Ei iial oma elu sees pole ma nii piinlise ja walusa koha peal olnud kui nüüd. Mina teadsin küll, et ma oma sõna pidin pidama, ka poisike teadis seda, sest ta ütles weel kord: „Mina olen walmis, oobersti herra.“

Kaske südamega andsin ma käsku, ja õrn, nõrk poisikene wiidi karistuse pingile. Sulgeste kannatas ta palja seljaga, kui üks — kaks — kolm hoopi sinna peale langesiwad. Meljandama hoobi juures kuuldi tema lahjadest huultest tawast kiunumist; aga enne kui wiies hoop langes tõusis wangide hulgas, kes seda pidiwad pealt waatama, kähisew kisa, ja ühe korraga kargas Jakob Sykes, kõige kurjem mees jöja wäes, „kasssi“ otja finni ja kisendas läkastawal hea!el: „Keelake ära, oobersti herra, keelake ära ja siduge mind tema ajemele finni; tema ei ole seda teinud!“ Ja ahastawal näul sirutas ta käed poisi ümber. Pool minestanult ja keeletult tõstis Willi oma silmad üles mehe poole ja naeratas. See oli üks õnnelik naeratus. — „Ei, Jakob,“

hõõstas ta, „sina oled waba; sest oobersti herra sõna on kindel.“ Ta pea wajus maha — ta oli minestanud.

Kui ma teisel päewal haigemajasse ruttasin, kus pois oli, sain ma arstiga kokku. „Kudas poisiga lugu on?“ küüsin ma. „Läheb jõudjaste lõpu poole,“ oli tašane wastus. — „Mis?“ hüüüdsin ma üsna ehmatades. —

„Jah, eilne põrutus oli tema nõrgale kehale liig suur. Mina olen iseäranis wiimsetel kuudel tähele pannud, et ta nõrgemaks läks; aga kõwa karistus andis nõrgemaks minemisele veel hoogu. Tema passiw taewasse paremini kui maa peale,“ ütles haleda südamega lahke arst, kellel armastuse pišarad šilmis hiilgasiwad. —

„Suriija haige oli patjade wahel maas ja tema kõrwas kõrwerdas Jakob Sykes. Willi näu muudatused kohutasiwad mind; ta oli šurnukahwatu, aga tema šilmad šarasiwad taewasest walgušest ja armastusest. Tema ees põlwitaja mees tõstis oma pead ja ma nägin šuured higitilgad tema otša ees kui ta rõhutult ütles: „Mispärast ja minule šeda tegid, armas pois, mispärast ja minule šeda tegid?“

„Mina tahtšin sinu eest kannatada, Jakob,“ wastas Willi tašase healega. „Mina mõtlesin kui ma šeda teen, et ja šis paremini aru šaad,

mispärast Önnistegija ka sinu eest on surnud.“

„Mispärast on siis Önnistegija minu eest surnud? küsis mees.“

„Jah, tema suri sellepärast, et ta sind rohkem armastab, kui mina, sest mina kannatafin ainult ühe üleastumise eest, aga Kristus võttis kõik sinu patud enese peale, mis ja iial oled teinud, Jakob, Kristus suri sinu eest.“

„Kristusel ei ole midagi tegemist niisuguse inimesega kui mina olen; mina olen kõigepahem inimene, seda ja ometi tead.“

„Aga tema suri just sellepärast, et kõigepahemad võivad peastetud saada. Tema ütles: Mina ei ole tulnud mitte õigeid vaid patuseid meeleparandamisele kutsuma. Kui teie patud oleksivad veripunased, siis peavad nad lumivalgeks saama, kui nad oleksivad kui werekarwarie, siis peavad nad walge willa sarnatseks saama! Armas Jakob, kas peab siis Issand Jesus ilma asjata surnud olema? kuule, ta hüüab sind. Ta on oma kalli were sinu eest ära walanud. Ta koputab sinu südame ukse pihta. Kas ja ei taha teda jisse lasta? Oh ja pead seda tegema, ja siis saame meie jälle üksteist näha.“ — — Poisi heal wakis, aga ta pani oma käe pehmelt waeje kahetseja pea peale. Üks

õhkamine oli vastuseks ja siis walitses mõned minutid sügaw vaiksus.

Kui ma nõnda seal warjul seisin — seletas ooberst edasi — tundsin ma ühte imelikku liigutust oma südames, mida ma enne pole tundnud. Ma olin niisugusi asju ammu ajast kuulnud. Mõtted, minu õndsa armsa ema peale, tõusiwad otse kui hauast üles ja poisi sõnad kostiwad mulle kõrwadesse just kui minu ema sõnad. — Kui kaua ma seal seisin, ei tea ma mitte, aga mehe kibe nutt äratas mind minu mõtetest, ja siis ma nägin, et Willi meelemärfuseteta oma patjadesse oli wajunud. Mina arwasin teda juba surnud olevat, aga paar elustawat rohu tilka tõiwad teda jälle meelemärfusele. Ta tegi filmad lahti, aga need oliwad tuhmid. „Laula mulle, ema,“ sosistas ta, „pärlid wärawatest, oh ma olen nii wäsinud!“ Wälgu kiirusel tuliwad selle laulu sõnad minu meelde. Ma olin neid sagedaste lapsepõlwes kuulnud ja ilma tahtmata laulsin ma neid surijale lapsle. — „Täna Teid, oobersti herra, lausus ta salaja, „mina saan warsti sinna.“

Tema heal oli mulle nii wõeras, aga täis rõõmusest julgusest, ja ma küsisin ilma tahtmata: „Kuhu?“

„Taewasse, oobersti herra; minu nime hüüti juba, wärawad seisiwad lahti, wõlg on makse-

tud. — Siis kordas ta taja ja unes, nagu itseenesele kõneledes:

„Just nii tui olen kõlbmata,
 Su juurde Issand tulen ma,
 Kõik patused ju kutsud Sa,
 Sest tulen ma Jumala Tall.“

Siis pööras ta oma silmad weel kord minu poole: „Teie aitate teda oobersti herra, eks?“ ja raskest hinge tõmmates pani ta oma wärisewa käe Jakobi pea peale, kes weel ifka tema woodi ääres põlveli oli. Teie näitate temale teed pärli wära — wa — te — — — juurde.“ Wiimased sõnad tuliwad taja ja silbi-kaupa tema kahwatanud huultest kuna hingamine aeg ajalt nõrgemaks jäi. Häkitsejelt särasiwad wäsinud silmad taewasest hiulgusest ja oma käsa wäljafirutades hüüdis ta rõemuga: „Ema, ema!“ — Seal kõlas nii waljuste, et see iga ühele südamesse tungis — ja ta oligi läinud.

11863

Sind 2 top.

1